

Гулджан Аллабаєва

Науковий керівник:

д.п.н., проф. Браславська О.В.

к.п.н. Макаревич І.М.

ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА РЕКРЕАЦІЙНОЇ ГЕОГРАФІЇ

Важливим соціально-економічним й суспільним чинником розвитку більшості держав світу, за останнє століття, стала їх рекреаційна діяльність. На думку В. Величко «рекреаційна діяльність – діяльність людини у вільний час, здійснювана з метою відновлення її фізичних сил і характеризується різноманітністю поведінки людей і самоцінністю її процесу» [2, с. 8]. Враховуючи взаємозв'язки природних і антропогенних ресурсів, наявність підготовлених кадрів, зв'язки з іншими галузями рекреаційна діяльність диференційована територіально і органічно зв'язана з особливостями географічного середовища, що вимагає комплексних наукових досліджень в рамках фізичної, соціальної і економічної географії, географії населення, медичної географії, країнознавства й краєзнавства тощо.

Такі наукові дослідження проводяться в рамках рекреаційної географії, одним із завдань якої є висвітлення «географічності» проблем рекреації, розкриття нових можливостей територій для здійснення рекреаційної діяльності, оскільки це дає відповідний соціально-економічний ефект. Тобто, «методологічною основою рекреаційної географії є науковість світогляду, який розкриває сутність соціально-економічних формувань, основні закони їх розвитку, правильне діалектичне розуміння взаємодії суспільства і природи в процесі суспільного відтворення, наукове пізнання зв'язків і взаємозв'язків між різними суспільними і природними явищами, з якими стикаються при географічному вивченні складного рекреаційного процесу і його соціально-географічних утворень» [1, с. 8].

Рекреаційною географією широко використовуються такі наукові методи системи наук, як математичний, історичний, порівняльний, картографічний, аналітичний, статистичний, експедиційних досліджень, моделювання, методи суспільних і медичних наук. Дослідженням рекреаційної географії підлягає територіальна рекреаційна система як цілісне за своєю функціональною суттю утворення, якому притаманний набір суспільно необхідних рекреаційних функцій. Для виявлення об'єктивних закономірностей формування і розвитку територіально-рекреаційних систем необхідним є застосування сучасних наукових підходів до вивчення механізму їх дії в конкретних соціально-економічних і природних умовах певних територій. Крім того, виникає питання про визначення об'єкта і предмета рекреаційної географії.

Д. Ніколаєнко об'єктом досліджень рекреаційної географії визначає «об'єкти і суб'єкти рекреації в різних соціо-культурних утвореннях» [3, с. 20]. Цікавою є думка М. Поколюдиної про об'єкт рекреаційної географії. Зокрема, авторка його диференціює на дві рівнозначні частини: «При економіко-географічному підході об'єктом вивчення рекреаційної географії виступають просторово-територіальні форми організації рекреаційного господарства певних територій різного таксономічного рангу, а предметом – територіальна організація рекреаційного господарства на певній території як однієї системи, що складається з різноманітних, але просторово взаємопов'язаних елементів, які діють як єдине ціле. При соціокультурному підході об'єктом вивчення рекреаційної географії виступають об'єкти і суб'єкти рекреації в різноманітних соціокультурних утвореннях» [4, с. 9].

Таким чином, об'єктом вивчення рекреаційної географії є територіальні рекреаційні системи, що складаються із взаємозв'язаних підсистем: природних і культурних комплексів, інженерних споруд, обслуговуючого персоналу, органу управління та відпочивальників (рекреантів). Н. Сажнева, характеризуючи територіальну рекреаційну систему як функціональну цілісність (стан підсистем визначається соціальною функцією системи в цілому), визначила такі її властивості як: різноманітність, динамічність, комфортність, стійкість, ефективність, ієрархічність і надійність [5, с. 25]. Зауважимо, що природні і культурні комплекси – ресурси та умови задоволення рекреаційних потреб, що мають ємність, стійкість, комфортність, різноманітність, привабливість; інженерні споруди задовольняють звичайну життєдіяльність відпочиваючих і обслуговуючого персоналу та специфічні рекреаційні потреби відпочиваючих; обслуговуючий персонал займається обслуговуванням рекреантів; орган управління здійснює оптимальне співвідношення між всіма підсистемами, отримуючи інформацію про властивості і ємність підсистем, про наявність матеріальних і фінансових резервів; рекреанти визначають вимоги попередніх підсистем в залежності від соціальних, вікових, національних, регіональних та індивідуальних особливостей.

Отже, належачи до галузі географічних наук, рекреаційна географія тісно пов'язана з процесами освоєння різноманітних за господарським призначенням територій, чітко визначені об'єкт і предмет дослідження, взаємозв'язки з іншими науками.

Список використаних джерел:

1. Браславська О. В. Рекреаційна географія: Навч. посібник / Уклад. О. В. Браславська. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2014. – 252 с.
2. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг : Навч. посібник / В. В. Величко – Х. : ХНУМГ ім. О. М. Бехетова, 2013. – 202 с.

3. Николаенко Д. В. Рекреационная география: Учебн. пособие для студ. высш. учебн. заведений / Д. В. Николаенко. М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 288 с.
4. Покоłodна М. М. Рекреационна географія: Навч. посібник / М. М. Покоłodна. – Х. : ХНАМГ, 2012. – 275 с.
5. Сажнева Н. М. Рекреационна географія: Навчальний посібник / Н. М. Сажнева. – Мелітополь : Люкс, 2008. – 329 с.

Ірина Альбрехт

Науковий керівник:

к.п.н., доц. Макаренко І.Є.

ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ УРОКІВ

З огляду на реформи в освітній галузі, що проведені в Україні за 2017-2018 роки, та спрямовані на гуманізацію та демократизацію всього навчального процесу в школі, сучасний вчитель повинен опанувати методикою проведення різних видів нетрадиційних уроків, щоб підвищити загальний рівень якості навчання й рівень компетентностей учнів.

Слід зауважити, що інтерактивні уроки – це, насамперед, діалогове навчання, під час якого здійснюється взаємодія вчителя та учня. Вони приносять чималу користь, а саме:

- допомагають позбутися ярликів: кожен учень опиняється у нестандартній ситуації і може проявити себе творчо;
- сприяють підвищенню інтересу учнів до предмету;
- розвивають мислення, логіку, вчать дітей міркувати, приймати рішення і відповідати за власні вчинки;
- допомагають дітям знайти контакт один з одним, вчать працювати в команді, є хорошою профілактикою конфліктів між дітьми, вчать спілкуватися [1].

Окрім цього, нестандартні уроки характеризуються переміщенням цільової настанови уроку на особистість учня; пізнавальною діяльністю, яка будується на принципах взаємодії, співробітництва і співтворчості; використанням лише тієї інформації, що співвідноситься з можливостями і здібностями кожного учня [2].

Нетрадиційні уроки розвивають творчі здібності, залучають кожного учня в активний пізнавальний процес, формують здатність до самостійного, абстрактного і критичного мислення, а також підвищують позитивну мотивацію до навчання. На таких уроках діти набувають вміння дискутувати, приймати спільні рішення, покращують вміння спілкуватися,